

ANTAL Ágnes – BANGA Éva – BÖRÖCZ Livia – FORRÓ Katalin (szerk.):
Mustármag – Növekedő tapasztalat a komplex felzárkózási munkában,
 Budapest, Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány, 2024.
 ISBN: 978-615-82821-0-9

A fent nevezett kötet a Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány gondozásában jelent meg 2024-ben, Budapesten 146 számozott oldalon az Art Copy Studio Kft. nyomdájában, Antal Ágnes, Banga Éva, Böröcz Livia és Forró Katalin szerkesztésében.

A felzárkózás témája az utóbbi évek, sőt nyugodtan mondhatjuk évtizedek egyik kulcskérdésévé vált a vidéki Magyarországon. Összetett programtervezetek és programok is születtek, melyek mindegyike a teljes embert, annak társadalmi és szociális körülményeinek viszonyrendszerét hívatott előtérbe helyezni, és ezen eredmények ismeretében felvázolni a felzárkózás lehetőségeit az adott térségben. A kötet alapvető témája is ezt érinti, hiszen elsődleges célja feltárni a FETE (Felzárkózó Települések Program) szakmai és módszertani hátterét, valamint bemutatni annak összetettségét, különös tekintettel annak *felzárkózási*, és nem pedig a *felzárkóztatási* hangsúlyaira. A kötet feldolgozása közben ezt az attitűdöt különösen érezheti az olvasó, mint ahogyan azt is, hogy ez a megfogalmazás nemcsak szemantikai játékot jelent a magyar nyelvvel: ugyanis a felzárkóztatás magában foglalná azt az álláspontot, miszerint a szociálisan vagy egyéb más módon hátrányos helyzetű csoportokat felzárkóztathatjuk! A kötet ezzel szemben nagyon is aktív szereplőkként tekint a FETE-ben résztvevők mindegyikére. Hiszen a program módszertani kulcsponjtja is a *Jelenlét*-ben rejlik. A településeken lévő *Jelenlét Pontok* azok, ahol a találkozások, a közösségi alkalmak történnek. Ám a kiadványt forgatva az annak módszertanára rátekinthető ember szembeesül annak a tényével is, hogy a *Jelenlét* (szándékoltan írom nagybetűvel) nemcsak egy program, nemcsak egy rendezvény

Balogh Róbert

JELEN-LENNI

helyszín, ahol szociális interakciók történnek, hanem mindenekelőtt és mindenekfölött annak a találkozásnak a lehetősége, ahol az egyház diakóniai szerepében a lehető legvalóságosabban *Jelen* van, mert a krisztusi *Jelen-Lét* odavonzza, és hallgatásra készteti. A kötet egyik kulcsfogalma is ez, a hallgatás, az aktív, helyes hallgatás. Annak a felismerése, hogy mindenekelőtt hallgatóként van jelen a szociális segítő ezeken a településeken. Hallgatja, figyel Isten igéjére, és hallgatja, figyeli a településen élők komplex problémáit. S jól hallgatni meglehetősen nehéz, a szociális szférában különösen, hiszen a nem megfelelően meghallott szükségfelmérés és felismerés helytelen következtetésekhez vezetheti a segítő szakmában jelenlévőt.

Az MRSZA tematikus kiadványa ebben igyekszik módszertani segítséget nyújtani a már terepen dolgozóknak, vagy az éppen oda készülőknek. Különösen értékelendő, hogy a kötet mégsem szeretne megmaradni a jógyakorlatok adattáblázatának keretein belül. A probléma és a program holisztikus szemlélete és annak erőteljes szakmai szemlélete végig érződik, miközben az ember a megjelenésében is szép könyvet lapozgatja: arra hívja olvasóit, hogy a lehető legnagyobb rálátást kaphassa erre a meglehetősen nehéz, ám annál szebb szolgálatra. Különösen értékes lehet egyházunk és gyülekezeteink számára az a fajta hely és helyzetfelismerési képesség, amelyet a szerzők elének tárnak. Mondhatjuk ezt azért is, mert a helyi gyülekezetek missziói látását is alapvetően szükséges, hogy meghatározza mindez, amit a településeink erőforrásainak és lehetőségeinek a feltárásában megtanulhatunk. Sőt, mint ahogyan a *Mustármag* kiadvány is rámutat, nagyon sok esetben a felzárkózási program és az adott településen élő gyülekezet kéz a kézben, egymást segítve és támogatva működnek, illetve kell, hogy működjenek, hiszen a probléma közös, és a holisztikus missziói szemlélet forrása csak és kizárólag Jézus Krisztusban lehet.

A kiadvány módszertani szempontból is rendkívül jól felépített, edukatív, szakmai leírásokat követnek nagyon is konkrét, kérdéseket feltevő, a mindennapi gyakorlat felé orientáló részek. Ez által megtalálhatja benne a szociális szakember, a lelkész, a település vagy a helyi intézmények vezetői is a kapcsolódási pontjaikat. S itt, ebben rejlik a szerzők egyik legfontosabb üzenete, hogy érezzük és lássuk meg azt, hogy a lehető legszorosabb együttműködés, testvéri közösség és együtt munkálkodás szükséges ahhoz, hogy a felzárkózási programok ne csak programok legyenek, hanem hivatás, misszió, a szó legszorosabban és legegységesebben biblikus értelmében.

Ezt hívatott elősegíteni, mintegy példatár jelleggel is a különböző évszakokon, az év minden részére kiterjedő jógyakorlatok leírása is. Missziói munkaterv, diakóniai munkaterv és szociális tervezői munka itt ér össze, és válik egy nagy koherens egésszé, *Jelen-Lét-té*. Ezáltal válhat a *Jelenlétpont* gyülekezeti helyszínné, a gyülekezeteink pedig aktív részeseivé a diakóniai, szociális munkának. Különösen értékes, hogy ezeket a jó példákat, programleírásokat azok a munkatársak készítették, akik maguk is *jelen* vannak, és részt vesznek a dolgozós hétköznapok forgatagában. A különböző területről érkező szakembereket és lelképásztorokat mind egy cél vezérli, rámutatni arra a Krisztusra, aki lehetővé tette számunkra, hogy ebben a szolgálatban állhassunk.

A *Mustármag – Növekedő tapasztalat a komplex felzárkózási munkában* című kiadványban éppen ezért nagyon sok mindenki megtalálhatja érdeklődési körének megfele-

lően azt, amit keres szakmai szempontból. Ám ennél is fontosabbnak tartom azt, hogy megtaláljuk a Jelenlét Ponton azt, aki mindig *Jelen* van, és aki a *Jelen-létével Jelen-létre* hív minket is. Ez a *Jelen-lét* pedig nemcsak a felzárkózást segítheti elő (bár minden kétséget kizáróan azt is!), hanem egyházunk és gyülekezeteink megerősödésében is kulcsszerepet játszhat. Adja a *Mindig Jelen-lévő*, hogy minél több helyen lehessünk mi is *Jelen*!